

מאמרי

ואשיבה דברי

פסח שני-ר"ג בעומר

מאת הגאון רבי יעקב שלמה מזוסון שליט"א
רב ודומו"צ עיה"ק ירושלים ת"ו

יום בשורה
ללומדי התורה

ואשיבה דברי

שאלות ותשובות בד' חלקי שו"ע
מאת הגאון

רבי **יעקב שלמה מוזסון** שליט"א
רב ודומ"צ בעיה"ק ירושלים ת"ז

ירושלים: חנות 'אירסה', מול שטיבלך זכרון משה.
בני ברק: חנות ספרים סאטמר, קריית ישמח משה.
אשדוד: ספרי שרגא, רובע ז.

ניתן להשיג ב:

המחיר
50 ש"ח

תוכן הענינים

פסח שני

- א כוח הכיסופין דקדושה ג
ב. על ידי הכיסופין דקדושה זכו להורדת המן ד

ל"ג בעומר

מאמר א – סוד נשמות ישראל

- א רשב"י מגלה הטוב שטמון בעומק הרע. ז
ב רשב"י גילה את מעלת נשמת ישראל ט
ג יום עליית נשמת רשב"י, הוא גילוי אור נשמות ישראל בעומק שפלותם י

מאמר ב – אנן בחביבתא תליא מילתא

- א ההסתכלות בחלק הטוב שבכל אחד יג
ב ריח ההדסים, ריח הטוב של נשמות ישראל יד
ג כל אחד יש לו שייכות לקדושה טז

מאמר ג – אורו דרשב"י שבימי הספירה

- א החשיבות של כל יום, גם הנראה כאינו טוב יז
- ב להתחזק באמונה בכל רגע יט
- ג ל"ג בעומר בבחינת 'בכושרות', בכי ושירות כא
- ד יו"ט של ארץ ישראל כב
- ה המשכת כוחו דרשב"י כד
- ו ישועה בגשמיות ורוחניות כה

פסח שני

כוח הכיסופין דקדושה

סהרדין (ק.ג.) במנשה, שהגם שעל פי דין לא היה לו שום תיקון, אבל נפתח לו חתירה בשמים לקבלו בתשובה שלא על פי דין. לפי שלכוח הכיסופין דקדושה אין שום גבול, עד שגם מי שהכי מרוחק ומגושם, אם יעמוד ויתעקש שוב ושוב בכאב וצעקה למה נגרע, וירבה בכיסופין של רצון טוב 'פתחו לי שערי צדק', יפתחו לו בשמים כל הני תרעין קדישין ש'צדיקים יבואו בו'.

ופסח שני הוא בתחילת מדת ההוד, שהוא מורה על בחי' רגלין שהוא דרגא פחותה, כמש"כ (דניאל י ה) 'והודי נהפך עלי למשחית'. וכן באיכה (א יג) 'כל היום דוה', וכדאיתא שה'הוד' נתהפך ל'משחית' ו'דוה', אבל דייקא שם התגלה האור הגדול של פסח שני. ובכל שנה מתחדש צעקה זו של למה נגרע, ונפתח על ידי הצעקה העמוקה אותם תרעין פתיחין בשבע הימים של הוד כמש"כ בזוה"ק (רעיא מהימנא פר' בהעלותך ח"ג קנב):

פסח שני הוא התחלת התגלות אורו של רשב"י, ובכל שנה מתעורר בו מחדש טענת 'למה נגרע', שטענו אלו שנטמאו ולא היו ראויים לעשות הפסח בראשון. וכבר עמדו כל הסה"ק על טענתם שלא היה בזה שום הגיון, שברור שנגרע ונגרע, וכמו מי שלא אכל מצה במשך כל ליל הסדר, שבודאי אין בכוחו להשלים למחרת בבוקר.

אבל הענין, שבאמת לא באו בטענה של הגיון, אלא באו בצעקה גדולה ומרה, למה באמת נגרע, שאיך אנו יכולים ללכת הלאה ללא קרבן פסח, שהוא תחילת כניסת בני ישראל לעם, והוא המצוה הראשונה שנצטוו בני ישראל על ידי משה. ועל ידי צעקתם העמוקה וגודל הכיסופין דקדושה, נפתח משמים פתח חדש לנצח נצחים, שגם מי שאינו ראוי ולא מגיע לו כלום על פי דין, אבל קיימת הנהגה עליונה ונשגבה ששם יש פתח גם לאלו שאינם ראויים, וכדאיתא בגמ'.

הרבה קומות וחדרים, אבל אינו יודע היכן החדר שלו. שלפעמים די לו בדפיקה בדלת, ואז פותחים לו את הדלת ומסבירים לו שטעה ואין זה מקומו, ופעמים שמקבל גערה ובזיונות, שאיך העיז לדפוק על דלת שאינו שלו. וכן לפעמים הדלת פתוחה ונכנס פנימה, ונדמה לו שכבר בא אל המנוחה והנחלה, עד שפתאום מבין שטעה ואין זה חדרו, ולפעמים מתעכב הרבה זמן עד שבא על האמת שאין זה מקומו, ויוצא בפחי נפש ומנסה שוב למצוא את חדרו, ומכלל כל אלו הנסיונות ניתוסף לו הצער מתי יזכה כבר לבוא למקומו. וכן הוא במ"ט שערי תשובה, שעליו לעבור קשיים ושפיכות דמים ובזיונות פנימיים, עד שיבוא אל מקומו ותיקונו, שהוא אותו שער תשובה השייך לו. ויש להתפלל בדמעות שליש בספירת העומר בכל לילה ולילה, שיזכה לשערי תשובה, להיטהר מקליפותינו וטומאותינו וזוהמתינו, וליטהר ולהתקדש בקדושה עליונה.

והנה לא צוותה התורה בפסח שני על כל יראה ובל ימצא, שמותר להחזיק חמץ בביתו בשעת שחיטת קרבן פסח שני ואכילתו. והוא לפי שהציווי של פסח שני נעשה במיוחד עבור אלו שלא זכו להיכנס לשערי הקדושה בנקיות השלימה, ובארמז שגם מי שאינו נקי ולא ביער עדיין את חמצו דהיינו את יצרו הרע, אבל בכוח הכיסופין דקדושה כבר בכוחו להקריב קרבן פסח, אם נטהר מטומאתו. ובכוח קרבן פסח שני הנעשה על ידי הכיסופין דקדושה, יזכה בהמשך הזמן להיטהר כולו ולבער את כל חמצו.

וזהו בעצם עבודת ימי ספירת העומר, שבהם אנו צועקים לקב"ה שיאיר לנו את אותו שער ופתח השייך לשורש נשמתינו, וכמש"כ בשער הכוונות שלכל אחד יש שער מיוחד השייך לו, וכן איתא בסה"ק שהמ"ט שערים הם מ"ט שערים של תשובה, ולכל אחד יש את השער המיוחד לו. ויש להסביר זאת במשל, למי שהזמין מקום בבית מלון מפואר עם

על ידי הכיסופין דקדושה זכו להורדת המן

יציאת מצרים, ומרוב חביבות המצוה לא היו יכולים להיפרד ממנה וישמו על כתפיהם את שארית המצות, ויש לומר שעל ידי רוב חביבות המצות, זכו לטעום במצות מעין טעם המן.

ויש להוסיף שעל ידי הכיסופין דקדושה זכו בני ישראל לאכילת המן, דאיתא שהחררה שהוציאו ממצרים טעמו בה טעם מן, והנה אותה החררה שהוציאו ממצרים היתה משיירי המצות של ליל

החררה שהוציאו ממצרים הלכו ג' ימים בלא לחם ורק לאחר מכן ירד המן, ולפי זה התחלת ירידת המן היתה בל"ג בעומר. ורבים תמהו על זה שפשטות הקרא שכלתה החררה בט"ו אייר ולמחרתו בט"ז אייר ירד המן, וכן הוא ברש"י בחומש (בשלה טז א), על פי דברי הגמ' בשבת (פז:), וברש"י במס' קידושין (לה). ד"ה חסר) ובעוד דוכתי, ומצוה ליישב הדברים.

ויש לומר שבאמת ירד המן מיד בט"ז באייר, אך לא נהנו עדיין מאכילת המן לפי שהיה מאכל זך ורוחני, וגוף שיש בו עדיין קצת גשמיות אינו סובל מאכל זה. וכן מסתברא, שהלא הערב רב שהיו במדבר לא מתו מרעב וגם להם ירד המן, אך עכ"ז בודאי לא נהנו ממנו כשאר ישראל, לפי שהוא מאכל שכולו רוחני ואינו מתאים לכריסם של אותם הערב רב. ואם כן יש לומר שבתחילה גם ישראל לא טעמו בו טעם טובא, עד יום השלישי שהוא יום ל"ג בעומר, שבכוח יום זה גם מי שעדיין מעט מגושם מכל מקום מרגיש איזה עלייה, ולאחר שכבר טעמו טעם המן, כבר נשאר אתם לנצח כל הארבעים שנה.

והנה איתא בסה"ק שאכילת שבת ויום טוב הוא מעין אכילת המן, וכן כתב הרמ"א (סי' רמב סעיף א) שנהגו לאכול פשטידא בליל שבת זכר למן, ובביאור הלכה (ד"ה זכר) הביא מדברי התורת חיים (עירובין יט). ששבת הוא דוגמת השבת דלעתיד לבוא שהוא יום שכולו שבת, ולכן אנו עושים כמה דברים בכל שבת דוגמתו, שאוכלים בשר ודגים כנגד סעודת שור הבר וליתן, ומקדשין על היין נגד היין המשומר. ולכן גם אוכלין בליל שבת פשטידא זכר למן, שאף הוא דוגמא דלעתיד לבוא, שיש שמים הנקראים שחקים על שם ששוחקין שם מן לצדיקים לעתיד לבא, ליום שכולו שבת, עכת"ד. ומכאן שהמאכלים של שבת הם מעין המאכלים דלעתיד לבא ולכן טועמים בהם טעם מן, אם כן בודאי יש לומר שבלייל יציאת מצרים היו המאכלים מעין דלעתיד לבא ועוד יותר, ולכן טעמו ישראל טעם טוב של מן במצות של מצוה, ונמשך אח"כ על ידי חביבותם של אותם המצות, עד שגם כשכלתה החררה הזאת זכו להורדת המן, ולטעום הטעם של מצוה ועוד יותר.

ואיתא בשו"ת חת"ס (יו"ד סי' רלג) דאיתא במדרש שמיום שכלתה

א. שבשלמא במצות שהוציאו ממצרים, סוף כל סוף היו נעשים מדברים גשמיים וטעמו בו 'מעין טעם מן', אבל בבואם לאכול מן ממש שהוא דבר דק בתכלית הדקות וכולו רוחני ואין בו גשמיות כלל, לא הצליחו לטעום בו טעם של מאכל המלאכים, עד לאחר שלשת ימים.

לא הרגיש עדיין שום טעם במן והיה עבורו כמקום תוהו ובוהו.²

ואם כן בכל שנה ושנה מתעוררים אותם הרצונות כמאז, ובזה אנו נכנסים להילולת רבי שמעון בר יוחאי בל"ג בעומר, לטעום טעם התנא האלקי, שהוא בחינת מן שיש בו כל הטעמים הטובים שבעולם.

ובזה יש לפרש את לשון המדרש המובא ברש"י בחומש (יתרו יח ה) 'אל המדבר', אף אנו יודעים שבמדבר היה, אלא בשבחו של יתרו דיבר הכתוב, שהיה יושב בכבודו של עולם ונדבו לכו לצאת אל המדבר מקום תהו לשמוע דברי תורה. וקשה היאך קורא למדבר 'מקום תוהו', והלא היה להם במדבר כל טוב, במן ובאר וענני הכבוד, אבל הביאור כנ"ל, שיתרו

ב. ובסה"ק בית ישראל (יתרו תשל"ב ועוד דוכתי) כתב בקיצור, שאדרבה ישראל היו בכבודו של עולם, אך אצל יתרו היה הכל כעולם התוהו, לפי שראה עכשיו את פחיתותו בייחס לבני ישראל. ועוד הוסיף (שם תשכ"ו), שהלימוד מזה לכל עובד ה' שלפעמים הוא בעולם התוהו ויש לו התנגדות והסתרות, אבל על האדם ללמוד מיתרו שלא להשגיח על זה, עכ"ל.

ל"ג בעומר

מאמר א

סוד נשמות ישראל

א

רשב"י מגלה הטוב שטמון בעומק הרע

אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח', וקשה דאדרבה רק בני ישראל מטמאין בנגעים אבל אומות העולם אינן מטמאין בנגעים. ומובא בספרים הק' לתרץ, דהנה נשמות ישראל מקורם מעולם השעשועים, עולם התענוגים, ונבראו באמת לאכול ולשתות ולשמוח, וזהו התכלית כמש"כ בגמ' ברכות (יז.) שצדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה, משא"כ הגויים להיפך, אכילתם ושתייתם ושמתם אינם כלום, לפי שהוא כאכילת בהמה טמאה ושמתם תוהו. ולשם כך באו הנגעים, דהנגע בא לעורר את בני ישראל שיש לנו לעבוד ולתקן את הגוף העכור והגס, על ידי קיום אזהרות התורה שניתנו במיוחד לישראל לטהרם ולקדשם, משא"כ הגויים. וכן איתא במדרש רבה (שמיני יג ב, והובא ברש"י יא ב בשם מדרש

איתא בשער הכוונות להאריז"ל (ספירת העומר דרוש יב), נהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קברי רשב"י ור"א בנו אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמים שם עכ"ל. משמע שהאכילה השתיה והשמחה הם חלק בלתי נפרד מענין ההילולא דרשב"י. והנה הלשון 'לאכול ולשתות ולשמוח' הוא מפסוק בקהלת (ח, טו) וברש"י הביא מדרש אגדה שמפרש אותו על אכילה שתיה ושמחה רוחניות ולא על אכילה גשמית, אבל באמת הכל אחד, שהאכילה ושתיה ושמחה של ישראל בשורשו כולו רוחני, כאכילת מן וכאכילת שבת.

ומצאנו לשון הנ"ל גם במדרש רבה (תזריע טו ד), 'אמר להם משה אל תתייראו, אלו הנגעים לאומות העולם

ומרגליות, אך צריכים לקלף את הצרעת המכסה עליו מלמעלה, ולגלות את האוצרות הגדולות הטמונים מלמטה. וכמשל הידוע מרבי יעקל'ס, שחלם על אוצר השמור עבורו במרחקים, ובסוף גילו לו שהאוצר מונח אצלו בבית. והנמשל 'אז דער אוצר ליגט ביי דער מענטש אליינט' [האוצר מונח אצל כל אחד בעצמו], ורק צריך לגלותו. הרי שדווקא על ידי הצרעת מתגלה האור הנעלם, האור הגנוז שבו, שדוקא על ידי הקשיים והנסיגות והנפילות שהם בבחינת נגע, מתגלה אחר כך האור הגדול שמתחתיו, כיתרון האור מן החושך.

ויש לומר שרשב"י בכוחו להרים את ישראל ולהפכם מנגע לעונג ולגלות בתוכם את האור הגנוז. דהנה רשב"י הוא בחינת 'ענג' כדדרשינן בסוף אדרא רבא (ח"ג קמה). 'וקראת לשבת ענג וכו' דא רשב"י, ואיתא בספר יצירה (פ"ב מ"ד) 'אין בטובה למעלה מן ענג ואין ברעה למטה מנגע', ולכן כח דרשב"י לרדת מטה מטה למקום הנגע להפכו לענג, ולגלות את האבנים טובות ומרגליות שתחת הנגע. ואיתא 'אור צדיקים ישמח' (משלי יג ט). שהוא שמחה גדולה שמתהפכים מנגע לענג, ולכן הגם שאנו עם גוף עכור וגס, אך הצדיק רשב"י מאיר בנו ברוב טובו מאור הגנוז וכנ"ל.

תנחומא) משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים אחד לחיים ואחד למיתה, אמר לזה של חיים זה תאכל וזה לא תאכל, ושאינו לחיים אמר כל דבעי הבו ליה, כל עובדי כוכבים שאינן לחיי עוה"ב כתיב בהם כירק עשב נתתי לכם את כל, אבל ישראל שהם לחיי עולם הבא, זאת הבהמה אשר תאכלו.

ולכן בא הנגע בעור הבשר, כדאי' בזוה"ק (פ' בראשית ח"א לו:): שהעור נובע ממשכא דחויא נחש הקדמוני ולכן שם מקום שליטת הנגע, עד שחוזרים בתשובה ומרגישים את נועם הנשמה ומתגלה בנו האור, ומה שהיה עד עכשיו 'עור' נגע צרעת, מתגלה כעת ל'אור'. והוא בבחינה כמו קודם חטא עץ הדעת, דכתיב 'ועש ה' וגו' כתנות אור וילבישם', ואיתא במדרש רבה (בראשית כ יב) בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב ויעש אלקים כתנות אור עם אלף, והוא שרק אחר החטא התחלף הכתוב לכתנות עור כמו שכתוב בספר תורה דידן. ויש לומר שבדוקא התגלה ענין זה ברבי מאיר, דמובא בגמ' (עירובין יג:): ששמו היה רבי נהוראי ונקרא רבי מאיר מפני שמאיר עיני חכמים, והרמז לאור הגנוז שקודם החטא, ולכן התגלה כתנות האור דוקא בספר תורה שלו.

והכלל, שכל אחד בן מלך, וטמון בו אוצרות גדולות ואבנים טובות

רשב"י גילה את מעלת נשמת ישראל

יותר, והוא מהסודות המופלאות של התורה הק', כדאי' בסה"ק באריכות שנשמות ישראל נבראו מאורו של הקב"ה, והצדיק רשב"י בא לעולם לגלות אור זה.

וכתב בספר ליקוטי מוהר"ן (בהקדמה) דרשב"י מרומז בפסוק 'עיר וקדיש מן שמיא נחית' (דניאל ד י) ר"ת 'שמעון'. ועיין ברש"י שם (ד כ) שפירש עיר מלשון ער, והיינו שמידת רבי שמעון היא צדיק יסוד עולם שתמיד ער, דאין מנוחה לצדיקים כמש"כ בגמ' ברכות (סד). תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. וכעין זה איתא במדרש רבה (בראשית ט ח) שהשינה טובה לרשעים ולא לצדיקים, וכך אמרו צדיקים על הפיוט בראש השנה 'שינה אין לפניו', שמי נמצא 'לפניו' דהיינו שעומד תמיד לפני השי"ת לא שייך בו בחינת שינה, ועדיין רשב"י עומד ומשמש במרום להאיר בנשמות בני ישראל ולגלות סודם הגדול ורוב ערכם.

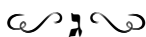
ואיתא בתיקוני זוהר חדש (קיו. עמוד פד-פה הוצאת מתוק מדבש), שהתגלות השבעים תיקונים היה במעמד כל נשמות ישראל, והיה כמו במעמד הר

ואיתא בכתבי האריז"ל שאחרי חורבן בית המקדש נחסרו המאורות ונשתנו הרבה דברים נשגבים בסדר ההשפעות בעולמות העליונים, ועל דא ודאי קבכית (עי' ברכות ד:). עד שהתגלה רשב"י שהחזיר השכינה לתחתונים וגילה סודות התורה. ויש לומר ששורש סודות התורה הם נשמות בני ישראל, שהם סוד גדול וכמוס, סוד נעלם, וזהו עומק הענין שבהתגלות סודות התורה על ידי רשב"י.

דהנה יש להתבונן, שהלא רוב כלל ישראל אינם לומדים יום יום בספר הזוהר וקשה להם להבין המאמרים העמוקים, ואם כן לשמחה מה זו עושה ביום הקדוש ל"ג בעומר, יומא דהילולא רבא דרשב"י. אך התירוץ, כמפורש בזוה"ק (ח"ג קכד:) בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא, והענין שבאמת כולם קשורים לזוה"ק, לפי שהתגלות ספר הזוהר הוא התגלות סוד נשמת בני ישראל, שכל אחד מישראל באיזה מצב שיהיה טמון בו אור גדול, וכמה שנראה יותר מגושם ומרוחק, אבל פועלו של רבי שמעון לגלות שאדרבה יש כאן סוד כמוס ביותר, שגם בו המגושם ומרוחק, טמון אור מופלא אור יקוד, שכפי רוב ההסתר נמצא בו אור גדול עוד

שורש נשמותינו בעקבתא דמשיחא, ולכן יש לנו לשמות הרבה ביום זה. והנה איתא בסה"ק שהשמחה של היו"ט הוא מהתאספות השמחה של מצוה שבמשך השנה, שכולם מתאספים ביחד ומהם מתהווה השמחת יו"ט, והוא הדין בשמחת הילולא דרשב"י, שמתאספים יחד כל ההרגשות של שמחה שזכה במשך השנה בעת עסקו בתורה ותפילה וחסד.

סיני שהיו שם כל נשמות ישראל. הרי שכל אחד נשמתו מושרשת עמוק בתוך ספר הזוהר, ובלי ספר הזוהר הקדוש לא היה לנו שום הרהור תשובה או הרגשת איזה גוטע מענוט ושמחת שבת ויו"ט, שהכל מכח התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, ובלעדיו היינו ממששים כעיוור בחושך ואפילה. אם כן כולנו מקושרים היטב בספר הזוה"ק, וכנ"ל שהתורה שגילה רשב"י ברוב עוזו והדרו הן הן

יום עליית נשמת רשב"י, הוא גילוי אור נשמות ישראל בעומק שפלותם

הרי"ם זי"ע עה"פ דור לדור ישבח מעשיך, ישבח מלשון משביח [אויסבעסרן], שהגם שנראה ירידה בכל דור, אבל אדרבה הנקודה הפנימית משתפרת, וכעת נשאר רק העבודה העדינה, חיבור החוטים הדקים בבחי' שערות דקות. ואי' במדרש (נח לד ב) 'אמר רבי יונתן היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעים, שאינו מקיש עליהם אחת עד שהיא פוקעת, ומה הוא בודק קנקנים יפים שאפילו הוא מקיש עליו כמה פעמים אינו נשבר, כך אין הקב"ה מנסה אלא את הצדיקים. אמר רבי יוסי הפשתי הזה בשעה שהוא יודע שהפשתי שלו יפה, כל שהוא כותשה הוא משתבחת, ובשעה שהוא יודע שפשתי רעה אינו מספיק להקיש עליה עד שהיא פוקעת, כך אין

והנה יום זה הוא יום הסתלקות דרשב"י כמש"כ רבי חיים ויטאל בפע"ח (שער ספירת העומר פרק ז) וכמקובל מפי ישראל תמימי לב מדור לדור, ובאמת מה שיך עליית נשמה לרשב"י שהשיג כבר בחייו רום המעלות שאפשר להשיג. אך אי' בסה"ק שרשב"י משקיף אל גדלות סוד נשמת ישראל ויורד בכל שנה ושנה יותר ויותר למטה, שסוף סוף יש ירידת הדורות, כמו שאמרו חז"ל (ירושלמי מס' שקלים פ"ה ה"א יג): אם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם וכו', אך רשב"י משקיף אל שפל המדרגה של הדור, ואדרבה רואה משם עוד יותר את סוד נשמת בני ישראל. שנשמות אלו של עכשיו הן נשמות גבוהות מאד יותר מדורות הקודמים, כמו שאמר החידושי

שם מוטמן מטמוני בני ישראל. והוא כמו בבניית בנין, שכמה שחופרים יסודות עמוקים יותר, כן יכולים להוסיף עוד קומות בגובה הבנין, וכשמסער שעומק החפירה אינו מספיק לצורך גובה הבנין, ממשיך לחפור יותר בעומק. וכן ממש בנשמות ישראל, שאם באים למשמש בנשמות ישראל ואין מוצאים בהם נקודת חיות ה', יש לחפור יותר בעומק ולנבור באשפתות, עד שיתגלה האור הגדול שמאיר גם שם. ואדרבה התגלות האור המאירה במעמקים הוא בבחינת 'איה מקום כבודו', שגם באותו מקום שהיה מקודם פליאה עצומה איך יתכן שבכזה תהום ימצא אור ה', התברר שגם שם נמצא ה' יתברך כי לית אתר פנוי מיניה, והוא התגלות גדולה יותר של אור השכינה בעולם, והן הן האבנים הטובות שתחת הנגע, אור תחת עור משכא חויה דצרעת.

וזהו עליית נשמת רשב"י ביום זה, שבעלייתו למעלה למעלה חופר היסודות למטה למטה, והוא מידת צדיק יסוד עולם, ד'יסוד' הוא 'יוד סוד', היוד רומז לחכמה קדומה עילאה, המאירה במידת המלכות שהוא בבחינת 'סוד', סוד

הקב"ה מנסה אלא את הצדיקים להראות כוחם. אם כן אין נסיונות דורנו אלא בכדי להוציא מהכח אל הפועל את גדלות נשמתנו, ולא ח"ו כעונש של ירידה ונפילה.

ומדרך הזקנים^א לומר 'איש חסיד היה', שפעם היה חסיד ועכשיו פסו חסידים מן הארץ, שהוא זוכר היטב את תפילת שחרית בשיטבל ובקלויז בדור הקודם ואף זוכר השבתות וכו' ואינם דומים לזמנינו. אבל באמת לאמיתו זה אינו, ואדרבה דור זה עם נסיונותיו הקשים, גדולים הן מאד בנשמתם, וכנ"ל במדרש שלא על חבית רעועה דופקים. והוא ההסתכלות של הקב"ה והצדיקים ובראשם רשב"י על העולם, לראות בנקודה הטובה של הדור. ובנקודה זו טמון התקוה והישועה של הדור, שעל ידי ההסתכלות של רשב"י באמת מתעלה הדור מכף חובה לכף זכות, עד שיתגלה בקרוב לעין כל יופיו של דורנו.

ורשב"י מגלה כל זאת בכל שנה יותר ויותר, שמה שיותר נראה כעומק של שאל תחתית בנסיונות הדור, אדרבה

א. אבל צדיקים זי"ע אמרו שבאמת אסור להיות כזקן [אלט טאר מיר נישט זיין], שצריך להתחדש כל יום כמש"כ חדשים לבקרים רבה אמונתך, וכן כתוב 'בני אתה אני היום ילידתיך' שכל יום נחשב כלידה חדשה, א נייע חידוש, והוא ענין רשב"י, התחדשות תמידית שאינו נפסק לעולם, וכאימרת חסידי קאצק שחסיד זקן בגיל שישים הוא בבחינת שתי אברכים צעירים בני שלושים. ויש לרמוז הנ"ל במה שאומרים בפסוקי דזמרה (תהילים קמח) זקנים עם נערים יהללו את שם ה', שהכוונה על זקנים בשנים הבאים להלל את ה' 'עם נערים' מיט יונגע כוחות, יונגע געפילן, [עם כוחות והרגשות צעירים].

מתאסף השמחה של כל השנה, ומתגלה האור שתחת העור הנגוע בגוף העכור והגס. ולפיכך גם הנראה כמרוחק מיהדות, מרגיש ביום זה שמחה פנימית והשתייכות לקדושה, שבאמת רבי שמעון לכל, וספרו הקדוש מאיר לכל בעומק נשמתנו.

כנסת ישראל ונשמת ישראל, וזהו גילוי הסודות התורה האמיתיים הקשורים לכל אחד ואחד ומאירים במיוחד ביום גדול זה.

ולכן יש באמת לאכול ולשתות ולשמוח כדכתב האריז"ל, כי ביום זה

מאמר ב אנן בחביבותא תליא מילתא

ההסתכלות בחלק הטוב שבכל אחד

שדחקו והקניטו זה לזה, שבודאי כוונתם היתה לטובה כדי להעלותם, וכנ"ל שאז הנהגת העולם היה בצמצום וגבורות ודינין ובקטנות המוחין, אך דבר זה הזיק להם ונסתלקו ר"ל באלו הימים.

אבל רבי שמעון בר יוחאי בהיותו שנה נוספת במערה חידש דרך תיקון, לפי שבזכות רשב"י נמתק עולם התוהו מהגבורות והצמצומים, בדינין וקטנות המוחין, וכעת התחיל עולם התיקון כמש"כ באידרא זוטא (ח"ג קכת). 'אנן בחביבותא תליא מלתא', שרק על ידי חביבות, ואהבה וחמלה בין החברים, אפשר להגיע להתקרבות לרבש"ע.

וחידש רשב"י ההסתכלות בנקודה טובה שבכל ישראל, עד שאפילו הזקן עם ההדסים שהיה נראה כיהודי פשוט, אבל גם בו יש בו נקודה טובה ומאירה. וכן פעל שכל אחד יסתכל בעצמותו בנקודה טובה שיש לו אצלו, שיתחזק ויאמר לעצמו, שב"ה יהיה מה שיהיה אני יהודי ויש בי נקודה טובה ומאירה, ואני

איתא בגמ' שבת (לג): שלאחר שחזרו רשב"י ורבי אלעזר למערה לעוד י"ב חודש, שמעו בת קול שאומרת צאו ממערתכם, ויצאו וראו זקן רץ בערב שבת עם שתי בדי הדס בידיו, וכששאלוהו עבור מה הן, אמר שהן לכבוד שבת קודש אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, מיד אמרו חזי כמה חביבין מצוות על ישראל, וזה היה תיקון על מה שהקפידו מקודם על אלו שחורשים וזורעים ועוסקים בחיי העולם.

ויש לומר הביאור, דהנה בעת חורבן בית המקדש שרו דינים גדולים בעולם והכל היה בגבורות וצמצום, ומשום כך נסתלקו תלמידי ר"ע על שלא נהגו כבוד זה בזה, כי בסוד הצמצום, הדרך לחזק האחד את חבירו הוא על ידי חיכוך ושפשוף בהערות וגערות [מי'טשעפעט יענעם], והוא בבחינת מאי דאיתא בגמ' מנחות (נג): שישאל דומים לזיתים שכותשים אותם בגלות ביסורין עד שמוציא שמן. וכן נהגו אותם תלמידים

בעל מדריגה אלא ליהודי פשוט, כדי להראות את חביבותן של נשמת כל בני ישראל.

שמח עם נקודה זו כעל כל הון. ואיתא בסה"ק שהזקן היה אליהו הנביא, ובדוקא לא התחפש לת"ח או לגרויסע

ריח ההדסים, ריח הטוב של נשמות ישראל

כשבטלה הטהרה ניטלה ריח טוב מהפירות, ועפ"י זה ביאר הלב שמחה זי"ע שלכן רק בברכה מעין שלוש אומרים הנוסח 'ונברכך עליה בקדושה ובטהרה', שהוא תפילה שתחזור הטהרה למקומה ואז יתחדש הריח שבפירות.

ואיתא בטור (סי' רצז) שמצוה לקחת הדסים של מצוה לבשמים להבדלה, דכיון דאיתעביד בהו חדא מצוה יתעביד בהו עוד מצוה, וקשה איך יתכן זה במציאות כיון שההדסים מתייבשים מהר ואין להם ריח לאחר כמה ימים. אבל

ויש להוסיף, שבמיוחד זימנו משמים לרשב"י שיראה דוקא הדסים, דמובא בגמ' (מגילה ג.) ובכמה מדרשי חז"ל שההדסים מרמזים על הצדיקים כמש"כ בזכריה (א ח) והוא עומד בין ההדסים, והרמז על כלל ישראל כדכתיב ועמך כולם צדיקים' שלכל ישראל יש בעצם ריח טוב, וכן מובא בגמ' (ברכות מג.) וריח לו כלבנון אלו בחורי ישראל שלא חטאו ועתידין להעלות ריח טוב כלבנון. והריח הוא היופי וההדר שבפירות, כדאי' במס' סוטה (מט.) שריח הפירות הוא הטהרה שבהם, ולכן

א. והנה לשון הגמ' כאן 'חזו ההוא סבא דהוה נקיט' וכו', ועי' בתוס' (חולין ו.) שכתבו שיש מפרשים שכל ההוא סבא בש"ס הוא אליהו הנביא, ודחו דבריהם מכח המימרא במס' שבת (לד.) שאמר ההוא סבא טיהר רשב"י את בית הקברות ונתן בו עיניו רשב"י ונח נפשיה. אמנם כתב הרה"ק ר' צדוק זי"ע (צדקת הצדיק אות מד) שקבלה בידו שהוא העיקר ושיש ליישב קושיית התוס', עכ"ד. ויש לומר שבאמת כל 'ההוא סבא' שבש"ס מתפרש על אליהו הנביא חוץ מגמ' זו, ואע"פ שלעיל מיניה מוזכר בהדיא אליהו הנביא, שאמר אליהו לרשב"י לצאת מן המערה שהתבטלה הגזירה. יש לומר שכשהתגלה אליהו בגוף שלו כפשוטו נקרא תמיד אליהו, ולשליחות חשובה זו להודיע לרשב"י לצאת מן המערה, התגלה בעולם הזה עם גופו הקדוש כפשוטו, כמוש"כ באריכות בזוה"ק (ח"ב קצז.) ענין התלבשות אליהו בגופו כפשוטו. משא"כ במעשה הדסים בערב שבת לבש צורה אחרת של יהודי פשוט, כדי להראות לרשב"י שאפילו ישראל פשוט מחבב מאד את השבת, ואז היה נקרא בש"ס 'ההוא סבא'.

ויש להעיר שבשער הכוונות (ענין ערבית ליל שבת דרוש ב) גרס בגמ' הנ"ל 'ההוא גברא' ולא 'ההוא סבא', אבל גם לגירסתו 'ההוא גברא' היה אדם גדול מאד, שמשם מקור האריז"ל לקחת ב' בדי הדס ולברך עליהם בכל ליל שבת.

ישראל, ולכן יש נוהגים עפ"י קבלה (שער הכוונות ענין ערבית ליל שבת דרוש ב) להריח הדסים בכניסת השבת [נסוד הענין מבואר בכתבי האריז"ל באריכות], כי שבת יומא דנשמתין שבו מתגלה אותו ריח טוב.

ואי' שהריח הוא המעולה משאר החושים מכיון שהוא החוש היחידי שלא נפגם בחטא עץ הדעת כמדוייק בקרא. וחוטם הוא בחי' משיח כדכתיב (איכה ד כ) רוח אפנו משיח ה', ועל מלך המשיח נאמר לעתיד לבוא (ישעיה יא ג) והריחו ביראת ה', ומורח ודאין (סנהדרין צג). ואי' בסה"ק שלכל אחד יש בחינת משיח, והיינו שלכל אחד יש ריח טהרה עצום בבחינת רוח הקודש - ריח הקודש, ולכל אחד יש נקודה טובה מיוחדת ומאירה ביותר שאין כמותו לאף אחד בעולם, ובהתגלות אור זה יבוא הגאולה. ולכן על כל אחד מוטל לשמור היטב בחינת משיח בו שלא לפגמו בטינוף הפוגם את חוש הריח העדין, שהרי בו טמון סוד הגאולה ובחינת משיח.

הביאור שאם מחזירים אותם למים וממסמסים בהם היטב יוצא מהם ריח. והרמז שלכל ישראל יש ריח טוב, ורק צריכים להוציא מכח אל הפועל על ידי מסמוס, שאם ממסמסים היטב מוציא ריח. וענין זה התגלה לרשב"י בצאתו מהמערה, שהתגלה לו חביבות כלל ישראל שריחם טוב כהדסים.

ואף' תלמידי ר"ע רצו להעלות ריח טוב שבכל אחד, אבל היה נעשה על ידי מסמוס של גבורות אחד בחבירו [צרייבן דער ביינער] עד שיצא ריח טוב, אך זהו בסוד הצמצום, אבל המסמוס של רשב"י הוא בבחי' 'בחביבותא תליא מלתא', שבאהבה וחמלה וברחמים גדולים ממסמס בנשמת ישראל עד שמתגלה ריח הטוב שבכל אחד, וזהו מה שהתגלה לו באותם שתי הדסים שהוביל אותו זקן בהדי פניא דערב שבת קודש.

וגילוי' זה היה דווקא בערב שבת, שאז מתגלה במיוחד ריח טוב של

כל אחד יש לו שייכות לקדושה

השאלה בבית המדרש היה רשב"י. והוא פלא שמאי נפק"מ מי היה התלמיד, וגם למה העלימו שמו עד סוף הסוגיא. אך אי' בסה"ק שזהו ענין רשב"י, ששאל השאלה בדוקא כדי שיהיה מזה סערה גדולה עד

ונראה שענין הנ"ל דרשב"י מתבטא במיוחד בגמ' ברכות (כז:): במחלוקת ר"ג עם רבי יהושע בדין תפילת ערבית רשות וסילוק רבן גמליאל הנשיא, שמסיק הגמרא שאותו תלמיד ששאל

שרבן גמליאל בתוקף גדלותו ועוזו הביא שכל אחד התבייש בעצמו להיכנס, באמרו וכי אני העני והפגום ראוי להיכנס למקום קדושים וטהורים. עד שבא רשב"י ופעל לסלק את שומר הפתח, דהיינו שהביא ופעל שכל אחד ירגיש בליבו השתייכות והתחברות להני חבורתא קדושתא, כי אנן בחביבות תליא מלתא' וכל אחד משתייך לקדושה ויכול להיכנס לשער הצדיקים על ידי מסמוס הריח טוב בדברים נעימים המשמחים ומאירים הלב, [ושמעתי שהחזו"א התפעל מאד מהווארט, ואמר שהוא תורת אמת וזהו הפשט בגמ'].

כדי שיסולק רבן גמליאל מנשיאותו, ומטרתו היתה לסלק לאותו שומר הפתח שלא נתן לכל אחד להיכנס לבית המדרש אלא מי שתוכו כברו.

והביאור בזה, כפי ששמעתי שהרה"ח הישיש רבי משה בוים ז"ל אמר לחזון איש זצ"ל, בשם הגאון הגדול ר' יהושע מקוטנא שר התורה בזמן החי' הרי"ם זי"ע [ודומה לזה מובא בחי' הרי"ם עה"ת], שמדוייק בגמ' הנ"ל מכמה דיוקי ואכמ"ל, ששומר הפתח לא היה בשר ודם, כי איזה בשר ודם יכול לעשות בדיקה בתוכן פנימיותו של כל אדם ולברוק האם תוכו כברו. אלא הפירוש

מאמר ג אורו דרשב"י שבימי הספירה

החשיבות של כל יום, גם הנראה כאינו טוב

ורמים ולא ראי זה כראי זה, והוא ללמד על כל השנה כולה. שכפשוטו ימי הספירה נראין כימי דין בצמצום וקטנות מוחין, אבל הם באמת כולם טוב, וצריך להאמין בגדלות של כל יום ויום וכל רגע ורגע, בבחי' יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחווה דעת. ובפרט יש ללמוד מספירת ההוד, שספירת נצח והוד הן בבחי' רגלין, דמדת הוד הוא כנגד רגל שמאל המרמז לדינים, והוד שבהוד הוא המצב הנמוך ביותר, בבחינת רגלין שברגלין. והנה אדרבה יום זה מחשיבים אותו ליום מיוחד, שהיום הנראה כהכי ירוד, מאיר עוד יותר באור מופלא, אור היקוד הם יוקדים, אור רשב"י המאיר בתוך כל הימים. וכאמור לעיל שבעלייתו ביום זה, הוא יורד לתהום שבתהום לגלות שם אור הגנוז, סודות התורה, סוד נשמת בני ישראל, לברר אז קיין שום יוד ווערט נישט פארפאלען [אף יהודי אינו הולך לאבדון]. וכדאי' בחי' הרי"ם זי"ע במה שקוראים בכל שנה את פר' במדבר לפני קבלת התורה, להראות שכל אחד בישראל טוב ומיוחד, ולכל אחד יש את האור

איתא בזוה"ק (נשא קכג. ברעיא מהימנא) 'תא חזי לשית ימי בראשית לכל חד אית ליה פרצופא דההוא דרגא דאנהיג ליה, ולא תשכח יום דלית בה טוב וכו', וכל יומא אית ליה גדר מלבר דלא יעול כל בר נש לההוא טוב, כגון חושך דכסיא לנהורא וכו', ובגין דא מאן דאיהו חייבא ויעול למנדע רזין דאורייתא, כמה נחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתיה דלא ייעול וכו', אבל מאן דאיהו טוב וכו' ויעילון לה לטוב הגנוז, עכ"ל. הנה מפורש שכל יום הוא יום טוב בעצם, שבו מתגלה האור הגנוז של התורה, כדכתיב 'וירא אלוקים את האור כי טוב' זהו האור הגנוז של הצדיקים ותורתם, [וכדאי' בחי' הרי"ם שלכן נקראים המועדות בשם יום טוב, שבו מתגלה אור הגנוז וירא אלקים את האור כי טוב], ובכל יום ויום מתגלה מאור זה ועל כן אין שום יום מיותר בחיים.

ואי' באריז"ל ושאר סה"ק מתלמידיו ותלמידי הרמ"ק, שבכל יום ויום מימי הספירה נעשים שינויים גדולים

מתתא לעילא ביום זה, שהיא מדת תפארת שתפארת, היופי והפאר של כל יהודי. ויש לומר שלכן נהוג לקרוא לימי ספירת העומר 'מטמוני בני ישראל', כגון יום שנים עשרה למטמוני בני ישראל, והוא מפני שבאלו הימים חופרים כל יום יותר בעומק, ומגלים המטמונים של כל אחד הטמונים במקום זה.

ואיתא בסה"ק שסוד ספירת העומר להראות חשיבותו של כל יום ויום, שסופרים אותו ונעשה לדבר שבמנין שהוא דבר חשוב ואינו בטל אפילו באלף (ביצה ד.). והוסיף החי' הרי"ם זי"ע דהנה מבואר בגמ' (גיטין נד: ועוד דוכתי), דדבר שבמנין אינו בטל רק מדרבנן אבל מדאורייתא בטל ברוב, אך יש לומר דהני מילי בדבר שכל חשיבותו רק מדרבנן, ולכן רק מדרבנן אינו בטל, אבל דבר שחשיבותו הוא מן התורה גם מדינא דאורייתא אינו בטל ברוב. ואם כן בני ישראל שכל אחד חשוב ומנוי בתורה בפרשת במדבר, לכן גם מן התורה אין שייך בו ביטול, שכל נשמה מישראל לא תהיה אבודה ונפולה בשום אופן ופנים לעולמי עולמים^א.

הגנוז שלו ולא ראי זה כראי זה, ניעדר איינער זיין זאך זיין ליכטן.

ובשו"ת חת"ס (יו"ד סי' רלג) הביא שיש שתי אופנים למנין הספירות הק', האחד מעילא לתתא, שמתחילים מהספירה העליונה ספירת החסד עד לתתא לספירת המלכות, והשני מתתא לעילא, שמתחילים למנות מספירת המלכות ויום הראשון הוא מלכות דמלכות ומסיימים בחסד עד יום האחרון שהוא חסד דחסד, וביאר שהספירה מעילא לתתא הוא להוריד הקדושה מלמעלה בשמים עד לארץ, והספירה מתתא לעילא, הוא להעלות ישראל עד למרומים. והנה לפי חשבון זה דמתתא לעילא נמצא שיום ל"ג בעומר הוא מדת תפארת שתפארת, שהוא דרגא הכי גבוה בבחינת 'ישראל אשר בכך אתפאר', וכשנבוא לשלב ב' המניינים כחדא, לדברינו לעיל יתבאר דבר מופלא, שבאמת האור יורד מלמעלה למטה למקום הנמוך ביותר, שהוא שמאל שבשמאל, רגלין דרגלין, בבחי' כל היום 'דוה' אותיות הוד. אבל דייקא ממקום שפל זה, מתגלה מטמוני בני ישראל

א. ובחי' הרי"ם על הש"ס (ב"מ ו: תירץ בזה קר' התוס' (ד"ה קפץ), ומכאן ומועד מקומות רואים שחידושי על הש"ס ופוסקים הנאמרים עפ"י פשט, שורשם גבוה מעל גבוה גם בנסתרות התורה, כי תורת אמת היתה בפניהו.

להתחזק באמונה בכל רגע

הוא הצדיק, שנאמר צדיק יסוד עולם וכו' והוא נקרא אור וכו' כנ"ל, ועוד ממה דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב, אמר כאן כי טוב, ונאמר להלן אמרו צדיק כי טוב עכ"ל. והוא אורו של רבי שמעון, ורק באמונה חזקה אפשר להיכנס לשערים המאירים של אותם הימים, ובכבואו לשמים יראה חשיבות הגדולה דווקא של אלו הימים הנראין כנפולים וירודים.

והרגשות כאלו באים והולכים כמה פעמים במשך היום, וכגון בתפילת שמונה עשרה שפעמים שלא כיוון בכל התפילה ומתעורר רק בתפילת אלוקי נצור, ונופל לעצבות שבודאי זאת התפילה אין בה טוב והוא מהתפילות הנפולות והירודות שילכו ח"ו לריק, שהרי לא יצא ידי חובת תפילה כיון שלא כיון באבות, ואם כן מה בצע כי יכוון עכשיו באלוקי נצור, ובתפילה הבאה יתחיל מחדש. אבל החזק באמונה, אמונה בקב"ה ואמונה בצדיקים, ומאמין בכח רשב"י המאיר מאור הגנוז והטוב שכל אחד ובכל רגע, יודע ומאמין בעצמו שמעשיו שבכל רגע ורגע נוראים ונשגבים, ומתחזק מאד גם באותם רגעים הנראין אבודים. ולכן מתחזק ומתפלל בשברון לב והכנעה מרובה, אלוקי נצור

והנה לכל אחד בימי חייו יש ימים שנראין כנפולין, ולפעמים מיד בקומו בבוקר מחליט שאין תכלית ביום זה והוא כבוי ומדוכדך כבר מתחילתו, ויש ימים שרק בשעה מאוחרת מרים ידיים מרוב בלבולים, ונחשים ועקרבים שעברו עליו עד אותו שעה, עד שמחליט בדעתו שליום זה אין שום ערך, והוא אבוד ומיואש ומצפה ליום המחרת, אולי אז ילך הכל כשורה בגשמיות ורוחניות, ובאופן זה יכולים לעבור עליו ימים רבים באפס מעשה ובחוסר תקוה. אבל באמת כל יום חשוב מאד, ושינוי המצבים ואפילו הרגשי הלב משעה לשעה, הם סודות נשגבים ונוראים שרק לעתיד לבוא יודעו תיקוני כל יום ויום וכל שעה ושעה, [בבחינת כניסת המוחין בספירות ותיקונים, כבספירת העומר].

כי באמת אין יום שאין בו טוב מאור הגנוז, שעל זה נאמר וירא אלקים את האור כי טוב, ואור זה הגנוז לצדיקים הוא אורו של רבי שמעון, כמש"כ בווהר חדש (יב. מתוק מדבש עמוד קפ-קפא) ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, רבי חייא פתח אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, הקב"ה ראה וצפה שהעולם אינו יכול לעמוד בלתי היסוד, ואיזו היסוד שהעולם עומד עליו,

וסופו היה ששמחו בו מאד. ועל כן יש לשמוח גם על ימי הקטנות שהם חלק בלתי נפרד מהאדם, כי רק מי שמאמין שגם בהם טמונים כל טוב מאור הגנוז וחשובים כמו הימים הגבוהים שהם בכחי גדלות, בחי' 'בקי בעייל בקי בשב', יגיע למבוקשו.

ובזה יש לומר מה שכ' בזה"ק (בלק קצא:): יומם יצוה ה' חסדו, יומם לשון רבים דחסד אברהם אזל עם כלהו יומין', וחסד היינו אהבה כדכתיב 'אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד', והוא יומא דאזל עם כלהו יומין, שמתגלה החסד והאהבה בכל הימים, גם בימים הנפולין. שיומו של הצדיק רשב"י, הוא יום של שמחה ויום טוב, והוא החסד ורחמים וחמלה דאזל עם כלהו יומין, ובא ללמד על כל השנה כולה, שמלווה לכל יום ויום ומגלה האור והטוב שבכל יום ויום, עד שבכל יום ויום אפילו בימים הכי ירודים יכולים גם כן לטעום טעם יום טוב, יום שיש בו טוב.

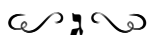
וידועים דברי הרה"ק הבית אהרן זי"ע שרבי שמעון לכל, היינו לכל יהודי יהיה מי שיהיה. ויש לומר שזהו מה שכתוב 'טוב ה' לכל', 'טוב' הכוונה לקרבת ה', כדכתיב 'קרבת אלוקים לי טוב', ו'טוב ה' לכל' היינו שעבודת ה' הוא טוב לכל, שלכל אחד יש נשמה קדושה וטהורה והוא קשור מאד ביסוד נשמתו

לשוני מרע, תשמרני מלשון הרע וכו', פתח ליבי בתורתך וכו'. ואע"פ שבפשטות אין ערך לתפילה זו, אבל באמת דוקא אותה תפילה הנאמרת בשברון לב אחרי שלא כיוון תפילה שלימה, בבחינת 'תפילה לעני כי יעטוף', דוקא תפילה זו עולה לפני ה' לפני ה' ישפוך שיחו, ועולה למקום גבוה. ובסוף ימיו לאחר מאה ועשרים שנה, יתפלא לראות שדוקא אותה תפילה, קדמה לשאר תפילות שחשב בדעתו במשך חייו שעלו כהוגן, כשהתפלל אחרי הכנה כדבעי ובהרגשה טובה בלב בגשמיות ורוחניות, בגשמיות, שבדיוק לא היו לו טרדות ועגמ"ג בבית ובחוץ, וקצת הפוגה מהקשיים הגדולים והטורדים שבחיי היום יום, וברוחניות, קצת הפוגה מהיצר הרע המעיק והרוצה להורידו כל רגע לשאול תחתית, ונדמה בדעתו שזוהו התפילה המעולה. אבל בעולם האמת יתגלה לו שדוקא התפילה של אלוקי נצור הנאמרת ברוב שברון לב, השיגם וקידמם, וכנאמר 'כי לא בזה ולא שקץ ענות עני', שאע"פ שתפילתו נראה כשקוף ותעוב, אבל באמת תפילתו חביבה בכל רגע, ודווקא בשקוף עני משתעשע הקוב"ה ושכינתיה.

וכתיב (זכריה ב' וימי בז ליום קטנות, ופירש"י שזה קאי על בית המקדש השני שהיה קטן בעיני רבים ומבוזה ביחס לבית המקדש הראשון וחמשה דברים חשובים היו חסרים בו (יומא כ א), אבל באמת היה חשוב מאד

אור צדיקים ישמח, שמאיר שכל אחד מרגיש שיש לו שייכות לרוחניות - ל'טוב ה' לכל'.

לרוחניות בכל גיל, בנערותו, בבגרותו וגם בזקנותו. וזהו 'רשב"י לכל', היינו שמאיר לכל אחד ליהנות מהטוב, מהאור הגנוז,

ל"ג בעומר בבחינת 'בכושרות', בני ושירות

הלב בבכי ובתפילה ואח"כ נפתח הלב בריקוד ושמחה שלא מרגיש כל השנה, ובשניהם יחד יוצא ממאסרו, ושניהם הם מעשה וכח דרבי שמעון, גם הבכיות שבתחילה וגם השמחה שאח"כ. ואי' בסה"ק ש'בכיה' ר"ת 'בשמך יגילון כל היום', שעל ידי בכיה עילאה זוכה לשמחה עילאה של רשב"י בבחינת 'בשמך יגילון כל היום', ואשרי הטועם נועם צוף הצדיקים.

ול"ג בעומר נקרא יומא דהילולא דרשב"י, והילולא מלשון חתונה, שכך הוא גם בחתונה שמתחילים בקבלת פנים בניגונים של בכי והתעוררות ולאחר מכן נמשך שמחה מרובה. ומסופר על אחד מהבאים למירון לפני כמאה וחמישים שנה, שבראותו בפעם הראשונה את שמחת ל"ג בעומר של רשב"י במירון, כתב במכתב 'סאיז א פיינע חתונה ממעג קימען פון ארבע כנפות תבל דאס צוזען' [זוהי חתונה יפה, וראוי לבוא מארבע כנפות תבל לראות זאת].

והנה הצדיקים דימו את יום זה ליום הכיפורים, כדאיתא בסה"ק שפתי צדיק שהרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע היה רגיל לומר אחרי ל"ג בעומר כמו במוצאי יוה"כ, אויס געפויעלט אלץ גיטס, לך אכול בשמחה לחמך, וכן אי' מהרה"ק שר שלום מבעלז זי"ע שיום זה כיוה"כ. והגם שהאריז"ל בשער הכוונות (שם) הקפיד טובא על אותו חסיד שאמר נחם בל"ג בעומר ולא הוציא שנתו ר"ל, אבל בודאי היום הוא הזמן להתפלל ולבכות בבכיות נוראות, שגם ביוה"כ שהוא יום קדוש ושמח שופכים הרבה דמעות ולאידך שמחים מאד. ועל זה נאמר מוציא אסירים בכושרות, ואי' בגמ' (סנהדרין כב.) ובמדרש רבה (במדבר ג ו) בכושרות בכיות ושירות, שכדי לצאת ממאסר נפשו יש להתחיל 'בבכיות' להרבות בצעקה ולשפוך הלב, ורק לאחר מכן 'שירות' שמרגיש פתיחת הלב ושמחה אמיתית ושלמה. וכן מעידים כל מי שבא להילולא דרשב"י, שבתחילה נפתח

יו"ט של ארץ ישראל

הביא ככל הנ"ל בשם ספר כנפי יונה, וכתב גם כן שהדברים מוקשים.

אך יש לפרש הענין, דאיתא בסה"ק שארץ ישראל הוא בחינת קומה שלימה כאדם, בראש ורגלים וכו', והוא בחינת הצדיק יסוד עולם בייחס לשאר הארצות בעולם, וכמו שהצדיק נראה ככל אדם בראש ורגלים וכו' אבל באמת שונה הוא לחלוטין מכל העולם, שגם הכרכשאות שלו [דער קישקע] אינו ככל אדם, שהוא חידוש נפלא. הוא הדין ארץ ישראל, הגם שנראית כשאר הארצות, באותו צבע וטיב האדמה, אבל באמת הוא חידוש עצום ושונה לחלוטין מכל הארצות.

ולפי הענין הנ"ל יש לומר שגליל העליון הוא כנגד הראש, וירושלים כנגד הלב כמש"כ (ישעיה מ ב) 'דברו על לב ירושלים, והנגב כנגד הרגלים. ולפי זה אין לסתור את דברי החסד אברהם בשבחו את העיר צפת, לפי שגליל העליון הוא כנגד המוח ששם משכן החכמה, ולכן המקום מסוגל לחכמה ושם משכן

ועכשיו אנו רואים מאות ואלפים הבאים מארבע כנפות תבל לאה"ק לימי ל"ג בעומר לראות ולהשתתף בהילולא קדושה זו, ולרבים מהם זהו הקשר החזק ביותר עם ארץ ישראל, שאור הצדיק רשב"י הוא האור של ארץ ישראל, כדכתיב 'צדיקים ירשו ארץ'. וצדיקים זי"ע אמרו, שיו"ט זה הוא מתנה לבני ארץ ישראל², שבחול"ל לא ידעו כל כך משמחה זו, וביום זה מתגלה כוח האחדות שבבני ישראל ואור קדושת ארץ ישראל.

וידוע שבספר הקבלה חסד לאברהם (מעייני ג' נהר יג) הפליג בשבח עיה"ק צפת בייחס לכל ארץ ישראל, וכתב שהוא המקום המסוגל לקבל החכמה, מחמת אורה הצח ועוד שבחים. אמנם החת"ס (מובא תו"ד תשובת המטה אפרים המודפס בשו"ת חת"ס סי' רלד) תמה על הדברים, שבפשטות אין יותר במעלה וקדושה מירושלים גם אחר חורבנה. ובליקוטי הערות חת"ס ציין שהספר הק' טוב הארץ (לבעל המחבר מצת שמורים, זקנו של המגלה עמוקות ומתלמידי הר"ח ויטאל)

ב. ועל יו"ט שני של חו"ל אי אפשר לומר שהוא בחינת 'מתנה', דמפורש בירושלמי (עירובין פ"ד ה"ט) כרמי שלי לא נטרתי, על שלא שמרתי יום אחד בארץ ישראל אני חייב לשמור יומיים בחו"ל.

להביא שמן ויין מגליל למקדש, והקשו בתוס' (ד"ה רצועה) אם כן איך הביאו אפר הפרה לטהר אנשי גליל, ותירצו שיש שביל דק טהור מגליל ליהודה שיש בו די כדי להביא אפר הפרה מירושלים, אבל לא רחב דיו בכדי להביא הטהרות. והוא רמז להנ"ל שיש קושי מיוחד לחבר הגליל שהוא בחי' המוח, לירושלים שהוא בבחינת הלב, אבל יש שביל דק למי שרוצה מאד לחברם, והוא עבודה קשה שבמקדש, לחבר לבבנו היטב למה שאנו עושים, וזהו כוחו דרשב"י לחבר המוח ללב, עד שלבי ובשרי ירננו לקל חיי.

התנאים הקדושים מוסרי התורה שבעל פה, אבל העיקר הוא לחבר המח אל הלב, והוא ירושלים לבה של ארץ ישראל ולבה של העולם. וידועים דברי הבעש"ט זי"ע, שהמרחק מהמוח עד הלב הוא כמרחק השמים מהארץ, שיש ריחוק גדול בין מה שחושב ומתכנן, עד שמפעיל את הלב שירגיש היטב את אותם מחשבות הטובות שעלו בדעתו.

ואיתא בגמ' חגיגה (כה.) שהגליל טהור וכן יהודה, אבל יש רצועה של כותים מפקת ביניהן, ולכן אי אפשר

ג. והנה בחת"ס (בתשובה הנ"ל וכן בס"י רלד) מבואר שהיה לו התנגדות לשמחה המרובה הנהוגה במירון בל"ג בעומר, אבל בספר במעגלי סופר (ליקוט מכל דברי החת"ס בענין ל"ג בעומר) האריכו להביא מדבריו בספריו, שמגדיל השמחה בשמים בהילולא דרבי שמעון, והתנגדותו לשמחת העולם בהאי עלמא משום שנפסק להלכה שיום הסתלקותם של צדיקים נקבע לתענית, וגם ליקטו בספר הנ"ל מדברי הגדולים מבני דורו ותלמידיו שהקשו על דבריו, וחלקם הריצו השגותיהם לחת"ס.

אמנם יש לומר שכל מה שכתב החת"ס היה עבור קנאת כבודה של ירושלים וכדי שלא יהא קיטרוג על תושבי צפת, שהרגיש ברוח קדשו שלא טוב הדבר שנטשו את ירושלים וכל הישוב היה רק בצפת. וכבר עמד החת"ס על דבר זה בשנת תקפ"ו שהיה הרבה שנים לפני הרעש הגדול בצפת, וכן בהספידו על הרעש הגדול בצפת שהיה בשנת תקצ"ז (דרשות חת"ס ח"ב עמוד שצ:), הזכיר בתו"ד שכבר התווכח עם הגאון בעל מטה אפרים רבי אפרים זלמן מרגליות, שלא טוב שנטשו את ירושלים ושמו פעמיהם רק לצפת, וכן הזהיר לתלמידו הגדול רב עמרם חסידא בעלותו לארץ ישראל בשנת תקפ"ו שישם פעמיו לירושלים, ולא עלתה ביד רבי עמרם ונסתלק ד' שנים אחרי זה, (כמבואר בתשובה סי' רלד, וע"ע בדרשות חת"ס ח"ב עמוד שלב:). ושם בהספידו הסכים עם הגאון בעל פאת השולחן (תלמיד הגר"א וראש כולל הפרושים) שתלה הרעש בסבה זו, [ובעוד סבה אחרת, וזה וזה גורם עיי"ש בס"י רלד, ובהקדמת פאת השולחן]. ולכן הפחית החת"ס ענין השמחה בהילולא דרשב"י, שכמפורש בתשובה (סי' רלד) אחד מן הטעמים שבחרו לשבת בצפת היתה עבור קרבתו למירון, ורצה החת"ס שגם בירושלים יהיה ישוב חשוב, שהוא המובחר במקומות גם בזה"ז, ולולי זאת היתה ניצלת העיר צפת מאותה רעידת אדמה, כמבואר בתוך דבריו בהספד הנורא הנ"ל. אבל באמת לאמיתו לא היה מתנגד החת"ס לשמחה העצומה בהילולא דרשב"י שנוהגים כל ישראל דור דור עד היום.

המשכת כוחו דרשב"י

יש לצעוק וי אבדה נפש, וזהו 'שבת וינפש', שעל ידי הידיעה בכוא יום השבת שלא תימשך הנשמה היתירה של שבת לנצח ותינטל ממנו במוצאי שבת, מיד בכנסת השבת מתחילים הכיסופין איך יהיה לנו קיום בלי השבת, ועל ידי זה אנו ממשיכים קדושת השבת גם לאחר הסתלקותה.

וענין המשכת השבת לכל השבוע איתא

בסה"ק, דמובא בשער הכוונות (ענין כניסת השבת) שיש ג' ימים קמי שבתא וג' ימים בתר שבתא, ואור השבת מסתלק בהדרגה עד יום שלישי בערב, ואז מיד מתנוצץ התחלת אור של שבת הבאה, ולפי זה נמצא שנחשבת השבת כמרכז השבוע וליום האמצעי, ומלפניה ולאחריה יש ג' ימים לכאן ולכאן. והענין, שבכוח כל אחד להעביר השבת מסוף השבוע ולשומו באמצע השבוע, בתוך הקושי והחושך של ששת ימי המעשה, והוא בכח הצעקה שצועק וי אבדה נפש, ויי, היכן אני ומה מעשי כאן בעוה"ז, ובכך מעורר שוב לקדושת השבת שתשפיע לכל השבוע לפניה ולאחריה, ויאיר אור הגנוז בכל יום ויום, כי באמת אור השבת אינו מסתלק אף פעם.

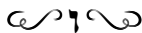
ואיתא בזה"ק דרשב"י הוא בחינת שבת, כדמובא באדרא רבא (נשא ח"ג קמד): שרבי יהודה קארי ליה לרבי שמעון 'שבת', דכלהו שיתא מיניה מתברכין דכתיב שבת לה', קודש לה', מה שבת לה' קודש, אוף רבי שמעון שבת לה' קודש. וכן בסוף האדרא (קמה.) כתיב 'וקראת לשבת ענג לקדש ה' מכובד', מאן הוא קדוש ה' דא רבי שמעון בר יוחאי דאקרי מכובד בעלמא הדין ובעלמא דאתי.

ויש לבאר הענין, דאיתא בגמ' ביצה (טז).

נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר 'שבת וינפש' כיון ששבת וי אבדה נפש. ואיתא בסה"ק שהצעקה של וי אבדה נפש אינו צעקה של ייאוש אחרי כלות השבת, אלא אדרבה הצעקה הוא כלי של המשכת השבת הלאה לכל ימות החול. שמהות הצעקה הוא הכיסופין וההשתוקקות לקדושה, ודבר זה יקר מאד בעיני ה', והוא הממשיך בו טעם טוב הלאה לכל השבוע. ועוד איתא בסה"ק שלפי הנ"ל, אין הצעקה מתחילה דוקא במוצאי שבת אחרי שנוטלין הנשמה יתירה ממנו, אלא שכבר מתחילת השבת

הנקרא שבת, על ידי הצעקה ממשיכים כוחו עלינו הלאה, ואכן מצאנו שמיד לאחר זה הוסיף רבי שמעון עוד דיבורים. ואף אנו נאמר כעת 'וי אבדה נפש', כבר נגמר הל"ג בעומר ואיך ממשיכים הלאה האור הגנוז והמופלא הזה, ודייקא על ידי צעקה עמוקה של וי אבדה נפש, יעורר כל אחד מחדש לכל השנה את אור שמחת רשב"י זי"ע.

וכן הוא גם בענין כוחו דרשב"י שיש להמשיך אורו דרשב"י להלאה, ולכן מצאנו הרבה פעמים בזה"ק (ח"ב פו: פז. ועוד) שכשרבי שמעון גמר דיבוריו הקדושים צעקו תלמידיו וי לדרא כד תסתלק רבי שמעון מיניה, ולכאורה מה תועלת צעקתם על הסתלקותו. אלא הוא כדי לעורר את כוחו על ידי הצעקה, שכמו שבשבת אנו צועקים וי אבדה נפש להמשיך קדושת השבת, כן ברשב"י

ישועה בגשמיות ורוחניות

ובעזה"ת אנו מצפים ומקוים שכל אחד יוכל לפרסם בריש גלי 'נושעת', שמעכשו ישתנו חייו לגמרי בכל התחומים, שיהא לו יותר סבלנות לקרוביו ובני ביתו, ושימת לב לצער ועגמת נפש של השני, ובפרט לומר לשני מילה טובה המחייבה נפשות כמים קרים על נפש עייפה. וכן התחזקות בשמחה והסתפקות במה שיש, ולא רק צער ועגמת נפש על מה שאין, והעיקר לחיות בביטול גמור לקב"ה ולהנהגתו, בקבלת כל יום ויום באמונה חזקה שהקב"ה איתו ורוצה בו ובתורתו ובתפילתו, דלית רעותא טבא דמיתאביד.

והנה ידוע שיום זה מסוגל לישועות לכלל ולפרט, ובפשטות הכוונה לישועות ברפואות ובפרנסה ועוד צרות ר"ל, ובאמת גם נשמתינו זועקת וזוקקה לישועה, שתחת כל הצרות צועקת הנשמה אוי לי מה אני עושה בעולם, שהאדם גדול והולך, ועובר יום ועוד יום ואינו מרגיש אור השמחה של החיים, ומדמה בעצמו שמרוחק מאד מתורה הקדושה, וחושב בעצמו שהכל אבוד. ועל כן כשמאיר בו אור רשב"י ורואה תקוה, יש לפרסם בריש גלי 'נושעת', כי הישועה הגדולה הוא ישועת הנפש, ובו כלול כל הישועות ורפואות ושאר עניניו הגשמיים.

את החוברת ניתן להשיג:
אשדוד 052-7633763
בית שמש 053-3124831
ביתר 054-8420904
בני ברק 052-7663436
ירושלים 052-7617488
ערד 058-3246707
פתח תקוה 052-7607471
קרית גת 050-4122366

יוצא לאור על ידי מכון 'ואשיבה דברי'
7617487@gmail.com

עימוד: תשבץ 02-5870442